

BAJAI HIRLAP

Politikai lap.

Megjelen minden vasárnap reggel.

Szerkesztőség: Türr István-utca 11. — Telefon-szám: 28.
Kiadóhivatal: Kollár A. könyvkereskedése, hol az előfizetések
és hirdetések felvételnek.

Felelős szerkesztő:

Dr. Lemberger Ármin

Előfizetési árak:

Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre
2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 20 fillér.
Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Küszöbön a létszámemelés.

Küszöbön a létszámemelés! Maguk a koalíciós lapok sem titkolják immár, hogy Wekerle a létszámemelés végleges nyélbeütése érdekében fog újév után Bécsbe utazni. De a koalíciós lapok ismét ferdítenek. A létszámemelés dolga már végleg nyélbe van ütve. A magyar kormány már elvállalta a kötelezettséget, hogy a parlamenttel megszavaztatja a felemelt ujoncjutalékot.

Schönaichnak tehát igaza maradt. Mikor átvette a hadügyi tárcát, katonás nyíltsággal jelentette ki, hogy a magyar kormánytól követelni fogja a létszámemelést, mert ennek megszavazására a koalíciót a paktum kötelezi.

A koalíciós kormány sajtója hevesen tiltakozott, tagadta, hogy a paktum ezt a kötelezettséget magában foglalja; tagadta még azt is, hogy paktum egyáltalában létezik és kötötte az ebet a karóhoz, hogy még ha maga az atyauristen jön le a mennyországból, akkor sem lesz létszámemelés — magyar vezényszó nélkül.

És mialatt ez a sajtólárma folyt, Wekerle szépen megegyezett Béccsel, hogy csak legyen nyugodt, bízzák a dolgot a koalícióra: a létszámemelés meglesz tavaszra mulhatlanul.

És meg is lesz. A pakli meg van csinálva. A szerepek ki vannak osztva. Lesznek berzenkedők, de ezeket le fogják hurrogni. Lesznek aggodalmaskodók, de ezeket megfogják nyugtatni. A legszajásabbakat pedig már jó eleve megnyergelték. Holló Lajos és Lovász Márton már a mostani delegációban

beismerték, hogy a létszámemelés elől többé nem lehet kitérni, mert katonai szempontból ez a dolog elkerülhetetlenné vált. Tíz hónappal ezelőt még a Hollók szemében gazember volt mindenki, aki egyetlen szál regrutát megszavaz magyar vezényszó nélkül. Most pedig ők preludálnak a létszámemelésnek. Vajjon mibe került ez a köpönyegforgatás? Bizonyosan — temérdek kapacitálásba. E sikerült preludium után a kormány azt reméli, hogy simán fog menni az egész dolog. Bizalmasan szájról-szajra adják a koalícióban, hogy a létszámemelésnek meg kell szavaztatnia tavaszra, mert máskülönben a kormány kénytelen beadni a lemondását. A jászol mellől való elkergettetésnek pusztá híre is valóságos pánikot kelt, úgy az immár falatozók, valamint az etetésre még váró hazafiak körében.

A minapában történt a függetlenségi pártkörben, hogy az egyik honatya, midőn ilyen szellemben kapacitálták, ezt találta felelni:

— De az isten szerelméért, hiszen le-sül a bőr a pofámról, ha a választóim elé kerülök, akiknek becsületszavamra fogadtam meg, hogy a létszámemelést magyar vezényszó nélkül semmi esetre se szavazom meg.

A kabinetnek egy jelenlevő tagja erre a következőt jegyezte meg:

— Aki ilyen súlyos viszonyok közt a vezényszót csak emlegetni is meri, azt a darabontok titkos cinkostársának vagyunk kénytelenek tekinteni.

A remonstráló honatya erre szégyenkezve elkullogott. A létszámemelést pedig

bizonyára meg fogja szavazni. Mert inkább süljön le a bőr a pofájáról, semhogy a darabontok titkos cinkosának nézzék.

Igy folyik a koalícióban a térítés munkája. Április közepéig pedig meglesz a felemelt létszám.

Mert erre a terminusra kapott Wekerle Sándor haladékat november havában.

És most megsugjuk a közönségnek, mi célból megy Wekerle újév után Bécsbe.

E bécsi ut egyik célja az, hogy újabb halasztást kérjen — szeptemberig. Schönaichnál már puhatólodzott is ilyen irányban a delegáció ülészaka alatt. De azt a választ kapta, hogy ezt a kérdést Ferenc Ferdinánd főherceggel kell tisztázni. A trónörökösöt kell tehát a moratóriumot kieszközölni. De eredménye bajosan lesz a bécsi utnak, mert tudvalevő, hogy a dalmáciai hadgyakorlatok után épp a trónörökös volt az, aki a létszámemelés halaszthatatlan voltát képviselte s Pitreichot, aki ez ügyben, a főherceg szerint, tul lanyhán járt el, megbuktatta.

Igy hát az újabb halasztásból nem lesz semmi; és tavaszra a koalíció meg fogja szavazni a létszámemelést.

Valami nemzeti vívmányt azonban a koalíció mégis ki akarna csiholni a létszámemelésből. Ki szeretne ugyanis bujni az általános szavazati jogra vonatkozó kötelezettségéből. Abból a felfogásból indul ki, hogy a paktum, amelynek alapján a kormány ezt a kötelezettséget vállalta, a létszámemelésnek a feltételezett idő előtt való megszavazásával

TÁRCA.

Blasek ur.

— A »Bajai Hirlap« eredeti tárcája. —

Írta: Csuka Ferenc.

Szuszogva és fontoskodóan prüszkölve kanyarodik be a vicinális a mellékvonalra. És amint a fővonal göliát-sinei helyett vékonydongájú, rozsdás sinek veszik hátukra a lomha hernyóhoz hasonlító kocsisort, egyszeriben megváltozik a kerekek ritmusa és kezdődik az ugynevezett bumlizás.

És a kerekek nótájával együtt, sok minden változik. A pálya két oldalát nem szegélyezi a távirtd-sodronyok hullámzó kévéje; egy szál drót húzódik csupán az egyik oldalon, girbe-görbe piszkafákra kötözgetve. A másik oldalon még ez az egy szál drót sem zavarja a kilátást, ami bizony korántsem regényes.

Alföldi táj. A vasuti töltés mellett huzódó árkokban fűrdis hazám mezőgazdasági ifjusága. Igaz, hogy a fiuk is, a lányok is pucérok, és még uszórúha sincs rajtuk, melynek szabása elárulná társadalmi rangjukat. És meztelenül mindenki demokráta. Ámde a velük uszkáló libák, rucák és a kubik-

gödörök szélén hentergő malacok önként magyarázzák, hogy a fürdőző csemetéket apró korukban tek-nőben ringatta az anyjuk. És hát kutyamódra usznak, négykézláb verdesve a vizet. Amikor pedig a vonat mellettük mászik el, kiugranak a partra és karjukat ég felé tárva azon igyekeznek, hogy az igen tisztelt utazóközönség kétségben ne legyen a két nem melyikéhez való tartozandóságukat illetőleg. Van köztük olyan, aki nem hajlandó e tekintetben direkt tájékoztat adni és az árnyékos oldalát fordítja felénk. Így nehezebb kitalálni. Közben persze óriási zsvivait csapnak.

Ime, egy szélmalom; nagy pocakkal, apró ablakkal, akarom mondani: szemekkel. Olyan kövér, hogy a szemei alig látszanak, úgy bedagadtak. Vitorláit forgatva, azt a benyomást kelti, mintha a nap-sütéses délutánon alvó földről hessegetné buzgó jóindulattal a legyeket.

Megálltunk. A kupé még egynéhányszor előre-hátra lökdösődik és végleg megálltunk.

— Sárkeresztur, tíz perc!

Azt elképzelem, hogy miért Sárkeresztur, de a tíz percért meg kellene interpellálni a minisztert. Talán sok egy kicsit. No, mindegy. Nézelődjünk egy csöppet. Földszintes, sárga meszelt állomás, poros akác-fák között. Egy nagyfogu hölgy — az állomás-

főnök felesége lehet — sárga dinnyét eszik az ablakban. Most már tudom. Amig őnagysága be nem kebelezi a dinnyét, addig nem indulhatunk. Erre kell a tíz perc. Más emberfia újságot olvas uszonna közben, illetve nem olvas, csak hétfejú sárkány módjára rajta ül és lehurrogja a pincért, ha el akarja tőle kérni a lapot. Ennek a nőnek meg a vonatban kell gyönyörködni, mikor uszonnázik. Különfélék a szokások. Ez a nő úgy van a vonattal, mint a kutya a szénával.

— Indulás. Mehet!

No végre, mozdulunk. Valaki azonban feltűnik az állomási épület ajtajában. Porköpnögy van rajta. A kezében napernyő és azzal hadonász. Az állomás-főnökre kiabál kétségbeesetten:

— Stácikám, megálljunk. Ho-hó! Stácikám!

A vonat megáll és a porköpenyes bácsi felkapaszkodik. Ebbe a fülkébe jött. Esernyőjét és podgyaszát elrakta a hálóban, aztán velem szemközt leül. Rengeteg terjedelmű, babos keszkenővel törli pufoát, vörös arcát, melyről csak úgy csepeg az izzadság.

— Majdnem itt hagytak — szól, hogy mondjon valamit.

Én nem felelek. Nem szokásom vasuton diskurálni.

A legújabbban megjelent képes

ÁR J E G Y Z É K E M E T

kérje, melyet bárkinek portómentesen és díjmentesen küldök.

WEISZ J. HUGÓ órákészítő és órákereskedő Szeged, Kárász-utca 6. szám.

Valódi sveici nikkal remontoir zsebóra 3 évi felelősség mellett, 5 kor. — 5 drb átvételénél 5% engedmény.

amugy is tárgyalanná válik. Mert mi volt a paktum lényege? Az, hogy az átmeneti kormány megcsinálja az általános választói jogot s az új választói jog alapján megválasztandó parlament fog majd dönteni e kérdésben. Már most — így okoskodik a kormány, — ha már ez a jelenlegi képviselőház szavazza meg a létszámemelést, akkor többé semmi szükség az általános választói jogra, mert az a cél, amelyet e reform elé tűztek, már amugy is meg van oldva.

Ime a legujabb manőver. A magyar vezényszóró, amelyet a nemzetnek megígért, végképp lemond; de a koalíciónak, amely a nemzetet ilyen komiszul becsapta, meghozza árulásának jutalmául a régi választói jog érvényben maradását.

Biztos forrásból tudjuk, hogy ilyen irányban már történtek is kezdő lépések — fölfelé. A kormány bemutatott a koronának egy tervezetet, amely a régi választói jogot nagyjában fentartaná s mindössze körülbelül háromszáz ezer új szavazót kreálna.

Nem tudjuk biztosan, mi sorsa lett ennek a próbálkozásnak, de bajosan lehet a királyról feltenni, hogy belemegy ilyen frívol játékba s Magyarországon elpakliztatja azt az általános szavazati jogot, amelynek Ausztriában való megvalósítása érdekében fejedelmi tekintélyének egész súlyát latba vetette. S így hitelt kell adnunk annak a hírnék, amelyet beavatott körökben kolportálnak, hogy a korona az eleje terjesztett tervezetet egyszerűen visszadobta.

Igaz, hogy ebben a stádiumban a választói jog dolga még nem volt politikai kapcsolatban a létszámemelés sürgős megszavazásával.

Ezt a kapcsolatot a Wekerle mostani bécsi útja lesz hivatva létesíteni. Most akarja Wekerle Bécsben proponálni, hogy bocsássa ki a király a kormányt a választói jog obligójából s akkor ennek fejében a koalíció megszavazza őszkor vagy ha további halasztás nem adható, hát már tavaszkor is, a létszámemelést.

Látnivaló, hogy itt a régi paktum megdöntéséről s egy új paktum kötéséről van szó. Az új paktum lényege az volna, hogy a koalíció nemzeti kompenzációk nélkül is megadja a királynak a létszámemelést, ha viszont a király kibocsátja a kormányt az általános szavazati jog obligójából.

A nemzetnek szánt egyszerű vívmány tehát hitszegés, árulás, a latifundiumos osztályuralomnak meghosszabbítása s a magyar demokráciának a feudális arisztokrácia jármába való örökös megnyomorítása volna.

Vajjon sikerül-e ez újabb cselvetés?

A függetlenségi párt hamleti töprengése ujévre. Üdvözölni vagy nem üdvözölni? ... Elmenjünk-e Wekerlehez, vagy ne menjünk? ... Szakítsunk-e a szabadelvűpárt specialitásával, vagy ne szakítsunk? ...

A függetlenségi párt töpreng. Már egy hete monologizál. De még most sem tudja, hogy mit csináljon. Minden áldott napon mást gondol. Mi az ördögöt keres ő Wekerlénél? Nem fogja üdvözölni. Igen ám, de akkor Kossuthot se szabad üdvözölni! Hát akkor inkább mégis üdvözölni fogja Wekerlét, hogy üdvözölhesse Kossuthot is. Tehát rendszer fogja. De nem. Hamlet tovább töpreng. Mégsem volna üdvözölni ... Mégis üdvözölni fogja ... Azaz, hogy ... Aludjunk rá egyet ... Majd holnap ...

A holnap is itt van s Hamlet gondolkozik. Ha elmarad az üdvözölés, azt fogják mondani, hogy utálja Wekerlét. Ha nem marad el az üdvözölés, azt fogják mondani, hogy Wekerle ráparancsolt. Fogas dilemma. Hamlet töpreng és megint azt mondja: majd holnap. Így kergeti egyik holnap a másikat. Hamlet töpreng, mindig töpreng.

S ha itt lesz az ujév — Hamlet üdvözölni fogja Wekerlét is, Kossuthot is, Andrásyt is, Zichy Nándort is, Justh Gyulát is, Hamlet a delegációban is így töprengett, de mindent megszavazott. Hamlet az üdvözölések dolgában is töpreng, de mindenkit üdvözöl. Hamlet, a függetlenségi párt, mulatságos hős ...

Hegedüs Sándor halála. Ismét gyásza van a magyar közéletnek, a magyar politikának. Az Országház homlokzatának mindkét oldalán fekete zászló leng. A képviselőházi oromról Zichy Jenő gróf elhunytát hirdeti a gyászlobogó, a főrendiház ormáról pedig a Hegedüs Sándor volt keresk. miniszterét.

Hegedüs Sándor pénteken meghalt. Az agónia délelőtt fél tizenegy óráig tartott.

Bezárul az az érdekes életpálya, amelyet Hegedüs Sándor megfutott. A négy, évtized előtti szerény, szegény újságíró ma mint ő felsége valóságos belső titkos tanácsosa s volt minisztere Hunyadi-terí bérpalotájában hunyta be szemét. Utolsó perceiben, amikor még eszméletnél volt, meglegedetten gondolhatott vissza munkás, de sikereiben gazdag életére. Mint tudós bejutott az Akadémiába, mint protestáns egyházának buzgó tagja, elérte a legmagasabbat: az egyházkerületi főgondnoki méltóságot, mint politikus a miniszterség vitte. De megdönti a több évtizedes szabadelvű rendszer, amelynek főszlopa volt. Kidőlt most az oszlop is, pedig Hegedüs Sándor még jó munkarejében volt. Tudását, munkásságát nélkülözni fogjuk, sokat veszített közéletünk.

A kormány tervét. Wekerle Sándor miniszterelnök a karácsony alkalmából nyilatkozott a kormány tervéről, s ezekkel kapcsolatban érintette a politikai helyzetet is.

A **kiegyezési kérdésekről** azt mondja a kormányelnök, hogy a referensek nemsokára befejezik a tárgyalásokat. A még függőben maradó kérdéseket a két kormány érdekelt miniszterei valószínűleg januárban fogják megvitatni. A kölcsönemisszió időpontjáról nem nyilatkozott, mert be kell várnia, amikor a pénzpiac kedvezőbb helyzetben lesz. A kölcsön legnagyobb részét investálni fogják, még pedig azokba a dolgokba, amelyeket a kereskedelmi és földmívelési minisztériumok terveznek. Vasu-

takat, elsőosztályú vonalakat akar a kormány építeni, az iparpártolás és a csatornázás is nagy összegeket emészt meg.

— **A választói jog reformja** — mondotta Wekerle — felelet komoly dolog. Még mindig a statisztikai főlvételeken és ezeknek földolgozásán munkálkodunk. A földolgozás két irányban mozog. A választói jog kiterjesztése az egyik, a kerületek beosztása a másik irány. Tekintve az anyag nagyságát és a reform jelentőségét, alig lehetséges, hogy az első előadói tervezet a jövő ősz előtt elkészülhessen. A kormány minden tagja becsületbeli kötelességnek tartja ennek a kérdésnek az előkészítését és megoldását. A választói reform keresztülvitele előtt egyetlen egy párt se majorizálhatja a másikat. A koalált pártok mindegyike szigoruan agazskodik alapelveihez. Együttműködésük olyan komoly alapon nyugszik, hogy ez a bázis mellékes nyilatkozatokkal nem veszélyeztethető.

Apró ujévi politikai szenzációk.

— Saját tudósítónktól. —

Ritkán vágott össze még annyira a kalendáriumi ünnep a politikai élet csöndjével, mint az idei ujévkor. Az a kavarodás, amelyet Kossuth levele támasztott az alkotmánypártban és a néppártban, már megszűnt. Egyelőre a koalíció ismét egységesnek látszik, de persze, csak látszik.

A képviselők elszéledtek a fővárosból, a klubok üresebbek, mint valaha. A politikai életben ujév előtt nem igen várható mozgalmasság. Az ujesztendei köszöntőktől várnak valami érdekességet. Azt hiszik, hogy *Wekerle és Kossuth* jelentősebb nyilatkozatokra találnak majd alkalmat.

Nagyobb eseményekről egyelőre nem adhat hírt a politikai krónikás. Beéri tehát néhány apróbb szenzációval, melyről sokat beszélnek mostanában a politikusok között.

* * *

Az ülések meghosszabbítása.

A koalíciós kormánypárt néhány tulbuzog tagja a karácsonyi és ujévi ünnepeket eszme-termelésre használja fel. Azt a tervet lanszirozzák, hogy a házszabályokat mentől előbb módosítsák, még pedig első sorban az ülések idejének állandó meghosszabbítása végett.

A hadi tengerészeti költségvetés és a föl-emelt ujonclétszám mielőbb való megszavaztatása sugalmazta a különös ideát. Amint értesülünk, a kormány ezt a buzgólkodást mérsékelt helyiséssel fogadta. Mivelhogy a létszámemelés ugys adagokban történik s nem tarthatni attól, hogy a hadjuttalék exlexbe kerüljön. Először csak a rendes létszám megállapítását kérik. Ezután következik néhány ezer főnyi pótlék a tarackokhoz. És mikor majd ezen is tulesnek s a megszavazott ujoncokat már besorozták, akkor következik csak az új létszámszaporítás, amelyet azután véglegesnek neveznek.

— Már hogyne volna, tekintetes uram.
— Fogadjunk öt forintba, Pokróc bácsi, hogy nincs.

— Nincs?
— Nem volt időm váltani.

A vége az lett, hogy Blasek ur valami három koronát szurkolt le és szidta az államvasutakat.

— Mondjon már valami újságot, Blasek ur, — veszi föl a szót a jegyző, miután a kalauz távozott. — Mi újság Ladányban?

— Semmi különös. A lódoztort kigolyóztuk a kaszinóból.

— Kigolyózták a lódoztort, Sefcsiket, nem mondja? Hát aztán mért golyózták ki?

— De hiszen maga tudja!

— Nem én! — fogadkozik a nótárius.

— Nem tudja? Hát Berényben senki se halott róla? Pedig kitették a Ladány és Vidékében.

— Nem olvastam.

— Olvassa el. Ugy történt, hogy a kaszinó legutóbbi választmányi ülésén ez a hitvány Sefcsik azt indítványozta, hogy a kaszinó változtasson helyiséget, mert kevés a mostani három szoba. Azt akarta, hogy vegyék bérbe a Berger-féle házat. A tüzoltóparancsnok rögtön észrevette a lólabát és férfiasan szeme közé vágta a lódoztornak, hogy azért tette meg az indítványt, mert a Berger az ő apósa és most nincs lakó a házában. Már pedig nem járja, hogy a választmányban magánérdekek döntsének. Nem igaz?

— De szóról-szóra igaz, kedves Blasek ur.

— Sefcsik azonban, ahelyett, hogy meghátrált volna, amint illik, nagy mérgében azt választotta a főparancsnoknak, hogy a kaszinó jelenlegi épülete viszont a feleségé. Mire a főparancsnok személyes kérdésben kért szót és kijelentette, hogy a kaszinó már tíz éve van ebben az épületben, ellenben ő mindössze hat év előtt nősült, tehát őt nem lehet inkorrekttségül vádolni.

— Képzelem, a lódoztort erre meg volt löve. Mi?
— Felállt a székre és a tüzoltó-főparancsnoktól azt merete kérdezni, hogy ugyan elvette volna-e a feleségét, ha véletlenül nem kapja meg hozományul a kaszinó épületét?

— Ejnye, ejnye ...

— Node a főparancsnok se hagyta magát. Ünnepelesen tiltakozott az ellen, hogy itt egyes galád fickók vita tárgyává tegyék az ő legszentebb érzelmeit és miután Sefcsik még mindig okoskodott, nekiment és felpofozta Sefcsiket.

— Kezd a dolog érdekes lenni. Folytassa, drága Bask ur.

— Sefcsik elment, de az ajtón visszaszólt: »Flórián, Flórián, ezért még számolunk.«

— Ki az a Flórián?

— A főparancsnokot csufoljuk Flóriánnak, mert tetszik tudni, szent Flórián a tüzoltók védszentje.

— Vagy ugy? Értem.

— Mit mondjak magának? Ez a Sefcsik, ez a közönséges lódoztort, akinek diplomája nincs, mert csak egy rongyos kursmid, nyilteret irt a Ladányi Fügylőbe, amiben legazemberezte a főparancsnokot

— Jó napot, jegyző ur — fordul a mellettem ülő, vadászkalapos, vászonruhás, piros kézelős és két inggalléros alakhoz, akit én patikárus-segédnek képzeltem. Most jut eszembe, hogy a patikus-segéd elengedhetetlen kritériuma a fekete lakkcipő, ezen meg sárga félcipő van.

A jegyző ur mosolyog:

— No, Blasek ur, kishija hogy le nem maradtunk. He-he. Még egy perc és maga itt marad.

— Ne is juttassa eszembe, jegyző ur, hogy itt ragadhattam volna. No iszen, a szegény asszony ...

— Sürgönyözött volna neki.

— Azért mégis jobb, hogy elcsiptem a vonatot. — Ugy-e legrosszabb esetben kocsit fogadott volna. Forint husz a fuvar Ladányig és estére csak otthon lehetett volna.

— Az ám, ni. Így talán még többet fizetek, mert nem volt időm jegyet váltani — aggodalmaskodik Blasek ur.

— Az meglehet. Nyolcvan a jegy. Annak a duplája forint hatvan.

— Csak nem kell dupláját fizetni? Beszélék a kalauzzal, jó ismerősöm.

Ezt Blasek ur olyan önérettel mondta, mintha a kis vicinálison maga a kereskedelemügyi miniszter, vagy legalább az államtitkár lyukasztatná a jegyeket.

A kalauz nemsokára belépett. Blasek ur viccesen próbált a szívéhez férközni:

— Mit gondol, Pokróc bácsi, van-e jegyem, vagy nincs?

Ferenc Ferdinánd pénze.

Kellemetlen szenzáció foglalkoztatja néhány nap óta a koalíciós kormánytörvény köréit. Sajnáljuk, hogy fölvetődött, de nem tényleg ki az elől, hogy regisztráljuk. Kommentárt nem írunk, mert a hír önmagát magyarázza, talán világosabban is, mint ahogy kellene.

Arról van szó, hogy azokból a magyar ércpénzekből, amelyek a király képet viselik, egy halmazzat — senki részéről nem várt eshetőségekre való tekintettel — *Ferenc Ferdinánd* királyi herceg trónörökös képmásával verettek ki. Ez az intézkedés csak a legújabb időből való, amióta a király egészségi állapotától néha igazán aggasztó hírek kerültek nyilvánosságra. Vannak, akik jól értesültséget pretenálva, azt is tudni vélik, hogy a kormány idevágó elhatározását — a trónörökösnek való kedvezkedés céljából — *Polonyi Géza* igazságügyminiszter sugalmazta. Hírforrásunk nem járt Kőrmöcbányán, mert nem akarta a dolog mibenlétét nyomozni. Azt azonban megállapította, hogy a koronás veretből nem őrzik már az egész készletet az utolsó koronáig Kőrmöcbányán, sem az állampénztárban.

Tudósítónk csak a pénzügyminiszteriumban érdeklődött a dolog felől s itt éppen azokon a helyeken *nem csaltak meg* a hiresztelést, ahol az esetről okvetlenül tudni kell.

A nemzeti bank ércalapja.

A függetlenségi párt részéről a költségvetés általános vitájában évről-évre meg sürgették eddig az 1848-iki nemzeti bank ércalapjának visszatérítését. 1,762.970 osztrák értékű forintnak felel ez meg s a *Kossuth Lajos* pénzügyminiszter aláírásával kibocsátott és két forintos magyar bankjegyek fedezetűl szolgál.

Hosszabb időn keresztül *Ugron Gábor* maga tartotta ébren ezt a kérdést, bár komoly adatokkal megvilágítva *Lukacs Béla* volt kereskedelmiügy miniszter tarta fel, miniszterre történt kinevezését megelőzően. Az idei két budgetvitában még nem érintették a dolgot, a jövő év elején azonban a pénzügyi tárca költségvetésénél és a közös költségvetés tárgyalásánál ez a függetlenségi párt részéről megszólalt felszólalás nem fog elmaradni. A szóban forgó összeg visszatérítése iránt a függetlenségi pártához tartozó miniszterek is kilátásba helyezték hozzájárulásukat.

Bajai munkaadók szövetsége.

Baja, december 29.

Nagy jelentőségű, országos mozgalom készül a kisiparosok körében azon kezdeményezés nyomán, melyet az ipartestületek országos szövetsége indított meg. Szervekedni kívánnak a kisiparosok a saját érdekeik védelmére főképp azért, hogy a munkás szakszervezeteknek mindjobban érezhető hatalmaskodásai ellensúlyozhatók legyenek.

Baja város iparosainak e mozgalomban elől kell járniuk. Kötelezi őket erre a tradíció is, hogy az első között legyenek. Hiszen Baja iparosai arról híresek, hogy minden oly mozgalomban, mely az iparosérdekek istapolását célozza, elől jártak.

Az ó-estendő utolsó napjaiban ráértünk egy kicsit elmélkedni, foglalkozunk tehát az iparosságunk ezidőszerint legfontosabb kérdésével, a munkaadó szövetség eszméjével.

Mindenekelőtt állapítsuk meg, hogy mily okok

és kijelentette, hogy őt a főparancsnok hiába vágta pofon, mert a főparancsnoknak senki sincs joga pofonvágni. Pofozkodni csak korrekt gentlemaneknek van joguk. A nyílteret így fejezte be: „Ittéljen a nagyközönség. Vederemo.”

— Azt írta, hogy vederemo? Hallatlan pimaszság!

A főparancsnok nem hagyhatta túlzótisztítási becsületét csávában és provokáltta két tisztársával a lödöktort, ki azonban gyáván meghátrált. Erre mi azt mondtuk, hogy aki nem párbajozik, az lehet a párbajellenes ligának a tagja, de nem lehet tagja a ladányi kaszinóknak és Sefcsik lödöktort kigolyóztuk. Azt hiszem, maga se tette volna másként ami helyünkben, kedves jegyző ur.

A lödöktort kibocsátásával pedig megüresedett a kaszinó háznagyi állása, melyre csekélységemet választották meg egyhangulag. Nem olvasta a Ladány és Vidékében?

— Dehogynem, dehogynem. Olvastam. Gratulálok.

— Sohasem törekedtem közéleti szereplésre, ámde nem szabad kitérni a közbizalom akarata elől Nemde, helyesen jártam el?

— Nagyon helyesen. Blasek ur.

A vonat fűtyült. Berénybe érteztünk. Itt a nótárius uram kiszállt. Ketten maradtunk és Blasek ur, miután jó darabig izgatottan fészkelődött és köhécselt, végre is hozzám fordult, mert különben, ha bennmarad a szóáradat, megüti a guta:

— Tudja-e, uraságod, ki volt ez az ember, aki innét épp mostan kiszállt?

írják elő a szervezkedést és hogy tulajdonképen mi is volna az új szervezet. Tudvalevő, hogy a kisipar fejlődését hátráltató számos bajon kívül, a munkásszervezetek hirtelen való elhatamosodása is komoly hátrány gyanánt lépett fel.

Maga az a körülmény, hogy a munkások öntudatos osztályharcukkal jobb magátlátásért és a munka kedvezőbb jutalmazásáért törekednek, még nem volna aggasztó jelenség, de midőn most már a mozgalmak a munkaszolgáltatás lehető redukálására és így a természetes mesterséges drágítására tértek át, amikor a munkásosztály hatalmi és politikai sikereit elérésé is a munkaadó károsításával főszirozza, amikor a vérszemet kapott agitáció nagy öltösgé is közvetve a munkaadók zsebéből megy és amikor a munkások közvetítésével teljesen magukhoz kapartották a szakszervezetek, elérkezett az idő arra, hogy a kisiparosok épp úgy, mint a nagy vállalkozók, abbahagyják a méla buslakodást és a mit sem érő folytonos panaszkodást.

A tettek mezejére kell lépni maguknak az iparosoknak is, akik most már kétségtelenül a „gyöngébb fél” gyanánt szerepelnek a munkások összetartó, erős szervezeteivel szemben.

Nem ér semmit e téren a hozandó sztrájktervényben való bizakodás, nem az ipartörvény szigorú és kgszigorubb alkalmazása, itt a legerősebb, leggyetősebb szervezkedés kell, hogy a munkaadók is megvédhessék az érdekeiket.

Értsük meg a kérdést jól. Nem abban van a hiba, hogy a munkások maguknak erős szakszervezetek létesítésével sikereket biztosítottak. Ez nekik feltétlenül elismerendő joguk. A maguk szempontjából igazuk is van. Elvégre, ha nem mozogtak volna, az életviszonyaikban nem állott volna be javulás, holott erre nekik a mai drágasági viszonyok mellett szintén meg van az igényük. Nyomás nélkül bizony nem emelkedtek volna a munkabérek, ha a munkások egymástól elszigetelten konkurráltak volna egymással szemben a munka olcsóbb és olcsóbb kínálatában. Ezért tehát rejtek haragudni nem szabad és részükrol a szervezkedést megvonni hiba volna.

Hanem az már az örültséggel határos, ha a munkások szervezkedése által érdekeikben megtámadott ipari munkaadók ténlelül nézik a maguk pusztulását, fontartják az egymás elleni nagy és nehéz kenyérharcot és mit sem tesznek a maguk érdekeinek megóvására, hanem csak jórészt sopánkodnak, hogy mennyire megnehezült az élet, milyen rossz a törvény stb.

Ez bizony nem ér semmit. Ha így marad az állapot, nem csak a kisiparosok, mint egyének fognak folyton szegényedni és fogyni, hanem maga a magyar ipar is hanyatlani fog.

Ennek megakadályozására kell sikra szállni oly erős szervezetek létesítésével, melyek erőben és hatalomban legalább is egyenrangúak a másik küzdő fél intézményeivel és melyek szükség esetén elébe állhatnak a mozgalomnak és megmondhatják: „eddig és ne tovább!”

Helyes és hatásaiban kipróbált mód a szervezkedés az, amelyet a munkások szakmáinkint és helyenként külön-külön és az a kapcsolat, mely ezeket a parciális szervezeteket összetartja.

Célja a munkaadók szövetségének az volna, hogy teljes egyértelműséget teremtsen az iparosok között, nemcsak a munkásmozgalmak ellen való védekezésben, hanem abban is, hogy a tisztas ipari kereset biztosításával az egymást letörő, észnélküli konkurencia is megszüntetessék. A szövetség jelentékeny anyagi hozzájárulással biztosítási alapot is

Egykedvűen néztem ki az ablakon.

— Majd én megmondom — folytatta Blasek. — Ez a berényi jegyző. Nem ismeri a berényi jegyzőt? Csodálatos. Tavaly még írrok volt a községházán. És tudja, minek köszöni a szerencsét, hogy jegyző lehetett? Annak, hogy eltűri, hogy a feleségét a szolgabíró ölelgesse. Nyílt titok, hogy a jegyzőné szeretője a szolgabírónak. Csak a jegyző nem tudja. Ilyen barom! Vagy talán nem is olyan nagy barom, csak teteti magát. Ki tudja különben?

Mivel erre se szóltam egy kukkot sem, Blasek ur más hurokat próbált pöngetni:

— Mit gondol, uraságod, a Wekerle-kormány rendezte-e tanítók fizetését? Én sajnálom a tanítókat. De utóvégre aki tanító, az ne akarjon püspök lenni. Nem igaz?

Blasek ur bambán meredt rám, de azért egyre járt a szája:

— Magyar udvartartás, az kell nekünk, higgye el. Több pénz jutna az országban ezen a módon.

Még vagy husz percig politizált Blasek ur és Ladányra ért vonatunk. Ott magamra maradtam.

Pipacos buzföldök közt ment tovább a vonat. Majd sárga repcétablák következtek és ahogyan elkalandozott szemem a sima alföldi rónán, egy juhászt földöztem föl, amint kampós botjára támaszkodva bámult a semmibe. Azt hiszem, ha estére hazaterel a nyáját, első utja a kocsmá lesz, ahol pletykákat mond ismerőseitől. Mert bizonyára neki is vannak ismerősei, nem éli már azt a komor, magános remeteéletet.

létesítene, hogy a közös érdekek védelmében károsodó műhelyek kárpótlást nyerjenek. Magához ragadná sztrájkok és bojkottok alkalmával a tárgyalások vezetését, választott bíróságok útján maga egyenlitené ki a munkások és munkaadók között felmerülő oly elvi természetű surlódásokat, melyek az iparosok összességét érdeklik. Árszabályokat, munkarendeket stb. készítene körültekintéssel a munkások méltánylást érdemlő jogainak érvényesítésével, kiküszöbölővén mindazt, ami a munkások részéről hatalmi túlkövetelés és veszélyeztetője az ipari haladásnak.

Természetesen sok részlete volna az eszmének, melyet meg kell még vitatni. Erre lesz idő és alkalom. Ezuttal csak azt kívánjuk, hogy figyelmet fordítsunk a munkaadó-szövetség nagyjelentőségű ügyére és tárgyaljuk a kérdést, hogy amikor a szervezkedési munka sorompóba hívja az iparosokat, legyen e kérdésben bizonyos megállapodott közhangulat, mely erőt kölcsönöz és a sikert előkészíti.

H I R E K.

A „Bajai Hirlap” tizedik esztendeje.

A holnapi nappal tizedik évfolyamába lép a „Bajai Hirlap” és a szerkesztőség a híven teljesített kötelesség megnyugtató, tiszta öntudattal tekinthet vissza a lezajlott kilenc esztendőre.

Lapunk iránya, törekvése, színvonala mindmáig megmaradt olyan, amilyennek azt ígértük első naptól fogva **Komoly, tárgyilagos** és tisztas hirlapnak, mely a közérdeknek és a közjóknak szentelte minden erejét.

Baja városa, e szűkebb hazánk érdekeinek szerény harcosai voltunk első sorban, azok maradtunk továbbra is. Fegyverünk: az igazság szeretete és a lelkesedés, melyet minden sorunkba beleönteni törekszünk.

Közleményeink **zsurnalisztikai színvonalra** törekszenek, jelszavunk a **bátor és nyílt szókimondás** a közügyek minden terén, a közügyek minden faktoraival szemben és ezen törekvésünknek csak a **jóizlés** és **ildom** szab határokat.

Politikai téren, mások becsületes meggyőződését tiszteletben tartva, mi is fennenlobogtatjuk a **liberalizmus zászlaját**, mert ezé a nemzet jövője itt és mindenhol. **Küzdelmet** fogunk folytatni ennek folytán mindenkor a **reakciónak** föl-fölbujrázó alakulataival szemben és erős a hitünk, hogy Baja város toleráns közönsége mellénk áll e küzdelemben.

Azt a szintiszta **politikai elvet** hiszszük és követjük, mely **Deák Ferenc** halhatatlan szellemét vallja mesterül és amelynek egyedüli igaz jelszava: a fokozatos fejlődés törvényei alapján szilárdítani és erősíteni állami létünket.

Hirrovatunk színösségre és változatosra törekszik majd ezentul is és a hét krónikájának regisztrálásán felül, riport-cikkekben dolgozzuk föl az érdekesebb és fontosabb eseményeket.

Tárcarovatunk vonzó tárháza akar lenni a szépirodalomnak, városunk kereskedelmi és gazdasági életének föllendítéséért pedig a közgazdasági rovatban tesszük meg a tőlünk telhető.

Ehhez a munkatervünkhöz kérjük a **bajai közönség támogatását** és szives jóindulatát.

A »BAJAI HIRLAP« szerkesztőség

és

kiadóhivatala.

— A főispán újvére, *Ámbrozovics Lajos* dr. főispán Baja város tisztikara újén napján testületileg üdvözölni fogja. — Ugyanezen napon járul a főispán elé a bajai függetlenségi párt küldöttsége, és még az ipartestület nagyszámu tagjai, Czérnai Imre ipartestületi elnök vezetése mellett.

— Szerkesztőségünkben. Spitzer Zoltán lapirótarunkat, lapunk s. szerkesztőjét a kormány félhivatalosa, a Magyar Távirati Iroda, az 1907. évre bajai levelezőjévé nevezte ki.

— A bajai jótékony leányegylet báljáról. Fölvonultak hát karácsony másodnapjának estéjén újabb a jótékony bajai anyagai és ott volt ez ezer gyönyörű színben pompázó fölvonuláson ezután is Baja város színe-java, hogy együtt mulasson a leányegylet bájos gárdájával és lerója egyben áldozatkészségének adóját arra az oltárra, melynek »szükkőködők terített asztala« a neve. A leányegylet hívó szövege nagyszámú közönséget vonzott az idején is a Nemzeti Szálló termeibe, hol zamatos étkekkel terített asztalok várakoztak a vendégekre, pompásnál pompásabb falatok, melyek a helyi uri családok bőkezűségéből kerültek ott eladásra, a jótékonyág szent nevében. Pincérnek, piccolónak se híre, se hamva. Tisztújítást ez estére magukra vállalták a leányegylet fiatale apostolai, kiknek lelkes sürgős-forgására tüde frissesség, élet elevenesség szállotta meg a lelkeket és bensőséges vendéglátásukra biz megnyiták a szívek, aztán a zsebek és hullott a csengő érc bőven, szakadatlanul, hogy minden tallér egyegy szükkőködő zsenge lelket mentessen meg az élethez... A közcavcso 1/2-9-kor kezdődött. Ekkor vonult a terembe *Ambroszovic* Lajos dr. főispán, az estély védnöke, *Hegedűs* Aladár dr.-né urasszonyonnyal a karján. Aztán hozzálátott a társas lakomához és ettek sokan, sokat abból, ami ott szem-szánig ingere volt. A főszoállítás derék tisztjét Alföldy Ilonka, Drescher Stefke, Deutsch Erzsike, Krahl Ilonka, Krausz Olga, Kollár Ilonka, Spitzer Ilonka, Weidinger Irénke, Weidinger Ella, Vojnits Mariska urleányok látták el. A mindvégig kedélyes mulatságot kedvenc verseny is élénkítette, amelynek eredménye az volt, hogy díjat nyertek *Alföldy* Ilonka urhölgy, *Szász* Otóné urasszony, *Weidinger* Irénke és *Drescher* Stefke urhölgyek. Kiválógokivirradig való tánc rekesztette be a szép estélyt.

— A közüti hid körül. A közüti hidért való versenyben ismét új pályázó áll a küzdőterén. Ezúttal Bezdánról van szó. Csak hogy nem ez a kis község vezet, hanem az egész vármegye. A megyei közgyűlésen elhatározták, hogy a kereskedelemügyi miniszterhez egy, a főispánból és az összes megyei orsz. képviselőkből álló küldöttség megy a bezdán—kisköszegi közüti hid érdekében. Itt tulajdonképpen nem Bezdán érdekeit, hanem Zombor városát tollja a megye — illetéktelenül — előtérbe. Am csinálják. Ott leszünk a küzdőteremben, agilis főispánunkkal az élünkön, mi bajaiak is.

— Egy fiatal leány halála. Ószinte sajnálkozást keltett a héten városzerte *Kovács* Gizellának, egy élte virágjában volt szép leánynak váratlan halála. Az egészségtől duzzadó fiatal teremtés vörhenyt kapott és alig pár napra reá már ravatalon fekdült. Hétfőn délután temették az ev. ref. vallás szertartása szerint, nagyszámú résztvevő közönség jelenlétében. *Kovács* Márton helybéli polgáriarsunk és neje leányukat siratják az elhunytban.

— Baja—Bezdan—Apatin. A megyei közgyűlés jóváhagyta azon határozatokat, melyekkel Bezdán 50,000 koronát, Monostorszeg pedig 30,000 koronát szavazott meg a baja—bezdan—zombor—apatin h. é. vasút céljaira.

— A bajai iparfejlesztés érdekében. A fővárosi »Honi Ipar« című lap, mely a hazai ipar fejlesztésének célját szolgálja, kérdést intézett a bajai törvényhatósághoz az nant, hogy egy Baján esetleg létesítendő gyári vállalatnak minő kedvezményeket biztosítsanak. A városi tanács a következő átiratban válaszolt a kérdésre:

Hivatkozással folyó évi december hó 5-én kelt átiratára a hozzám intézett kérdésekre értesítem:

1. Baja város szerencsés geográfai fekvésénél, vasúti összeköttetésénél és a termelés minden ágát üző hatalmas környékénél és a rendelkezésre álló munkaerőnél fogva, minden iparvállalat létesítésére alkalmas.
2. A folyamódó gyárosoknak nyújtandó kedvezmény nagyságát az iparvállalat terjedelme, az üzendő iparág szövege meg. A tanács kedvezményt biztosít a közügyi terhek viselésében, sőt ha a vállalat a város gazdasági fejlődésére kedvező, ingyen telket hajlandó a vállalat rendelkezésre bocsátani.
3. Egyrésztől a baja—bátaszéki vasúti hid kiépítése folytán létesített összeköttetés a tengerrel és az ország minden részével, másrésztől a Duna folyam, lehetővé teszi az áruforgalom olcsó lebonyolítását.

Baja, 1906. évi december hó 7.

Polgármester helyett: Erdélyi főjegyző s. k.

— Bimbóhullás. Sulyos csapás érte *Sárdy* János bajai földbirtokos családját: kicsiny gyermekük, a 18 hónapos Leonka az anyalokhoz költözött. A mélyen sújtott család a következő gyógyszerelést bocsátotta ki: *Sárdy* János és neje *Király* Teréz, gyermekeik *Tibor* és *Sarolta*, a nagyszülők és rokonok nevében is fájdalomtól megtört szívvel jelentik, aranyos gyermeküknek, *Leonkának* folyó évi december hó 24-én reggel 3 óraker, életének 18-ik havában történt gyorsos elhunytát. A drága kis halott hült teteme folyó hó 25-én délután fél 4 óraker a Szent-Rókus sarkírtben tétetett a családi sírboltba örök nyugalomra.

— Esküvő. *Weiss* Miksa dunagőzhajózási pénztáros f. hó 6-án délután 3 óraker tartja esküvőjét *Bettelheim* Paula kisasszonnyal, a bajai izr. templomban.

— Nyilvános köszönet. A bajai »Honszerető« című szabadkőmívés páholy, Baja város közkórháza igazgatójának 100 koronát azaz egész koronát bocsátott rendelkezésre a közkórházban felülálló karácsonyfák céljára. Ezen összegből a kórház különféle termekben és szobáiban (14) tizen-egy karácsonyfa állítottát fel a betegek és különösen a gyermekek nagy öröme. Szíves kötelezőségemnek tartom, hogy nevezett páholyunk ezen ember- és felebaráti szereteten alapuló adományáért a kórház nevében ezuton is halás elismerő köszönetemet kifejezhetem. — Baja, 1906. december 26-án.
Dr. *Ladányi Mór*, igazgató-főorvos.

— Kaszinói Szilvester-estély. A kaszinó december hó 31-én, hétfőn tombola játékkal és táncal egybekötött szilvester-estélyt rendez, kezdeté este 8 óraker. Belépti-díj személyenkint 1 kor., családjegy 2 K. Minden személy a belépésnél egy ingyen tombola jegyét kap.

— Szerelmében öngyilkos bajai leány. *Kollár* Mariska 16 esztendősz leánykán szülei már napok óta buskomorságot, levertséget észleltek. Nem tudták megtalálni magyarázatát. Faggatták, hogy mondja meg szomorúságának okát, de ő minden kérdésre azt felelte, hogy fáj a szíve és heves zokogásban tört ki. Vasárnap aztán felöltözött fehér ruhába, fehér cipőt vett fel, falyót öltött magára és aztán bezárkóztott szüleinek *Kinizsi Pál-utca* 12. szám alatt lévő lakásának egyik szobájába. Szülei 11 óraker délelőtt jöttek haza a templomból és amikor a szobát zárva találták, erőszakkal feltörték. A szobába érve, rémes látványt tárult szemek elé: leányuk fehér menyasszonyruhában a két utcai ablak között a falba vert erős szegre akasztotta magát egy szárító kötéllal. Egy számlóra állott, azt félrelökve, miközben állát is megsértette. — A gyorsan előhívott orvos már csak a kihült tetemhez jött és így csak a halált konstatalhatta. Hátrahagyott leveleiben a leányka azt mondja, hogy meg kellett halnia.

A levél körülbelül így hangzik:

Szeretett, drága jó szüeim! Most amidőn az élettől készülök megválni, a halál órájában fordulok hozzátok és kérek ezen tettemért ne nehezítetek leányotokra. Meg kellett halnom, mert üldöz a halál, mindig a sarkamban van. Gondoljatok szerencsétlen leányotokra szeretettel. Csókoljátok meg helyettem *Piroska* nővéremet, *Annuska* és *Mariska* barátnőimet. Jöjjenek el a temetésre.

Szeretettel gondolok... (itt egy csendő névnt említi). Ne feledjen el soha, mert én szerettem.

A szerencsétlen gyermek temetése óriási résztvét mellett ment végbe.

— Szilvester-estély. Ziech Henrik vendéglős, a régi szokáshoz híven ez évben is megtartja táncal és tombolával egybekötött szilvester-estélyt, melyre a n. é. közönséget ez uton is meghívja.

— A gombos-dályai gőzkomp közlekedését jégzajlás miatt beszüntették. Így tehát a Bácsmege és Szlavónia közti közvetlen vasúti forgalom egyidejűleg szünetel.

— Szociálta négyülés. A bajai szocialdemokrata pártszervezet, mint értesülünk, újév napján négyülést tart, amelyre egy nevesebb budapesti szónok fog Bajára jönni.

— Agyrém a bajai járási székhely elhelyezéséről. Meglepő és érthetetlen hírt kapunk Zomborból. E szerint tervbe van véve, hogy a megye a járási székhelyeket elhelyezze a városból. E szerint, Zentáról—Magyarokanizsára és Bajáról—Regőcére helyeznék a járási székhelyet, ezzel együtt természetesen a szolgabírói hivatal is. A hír adója szerint ezzel az érthetetlen és rossz tervvel egészen komolyan foglalkoznak a megyei központban. Ennek az intézkedésnek a gyakorlati értelmét nem vagyunk képesek felgöngni: Mire jó ez? Miért keljen annak a szentiváni, csavolyi vagy vaskuti embernek ügyes-bajos dolgában Regőcére fáradozni, mikor Baján van neki dolga a bíróságnál, az adóhivatalnál. Itt adja el a termékeit és itt fedezi összes szükségleteit. Reméljük azonban, hogy ez a terv soha sem fog megvalósulni.

— Művész adomány. *Keller Albert* szobrász, bajai földink, annak emlékére, hogy egykoron a városi polgári iskolának tanítványa volt, Ö Felsőgének általa készített mellszobrát, amely a »Nemzeti Szalon« kiállításán általános elismerést nyert, ezen intézetnek adományozta. A szobrot magyar stíli talapzaton az új iskolaépület legelőkelőbb helyén állítják fel.

— Megszünik a vasárnapi postakézbesítés. A kereskedelmi miniszter régi és méltányos kívánságot teljesít most kibocsájtott rendeletével, amely szerint a postai küldeményeknek és utalványoknak házhoz való kézbesítését 1907. január hó 15-től kezdve, vasárnapokon beszünteti. Kivételt képeznek a romlandó árúk, amelyeket kézbesítenek. Ezen rendelet egyrészt a postásoknak ad méltányos pihenőt, másrészt elősegíti az üzleti élet teljes vasárnapi munkaszünetét.

— A megyei telefon építéséhez még 1907. évben hozzáfognak. Egyelőre a járási székhelyeket kötik össze a megyei központtal az újvidéki, szablyai és titeli járásokban. Az egyes községek csak 1908-ban kapnak telefont. Baja tehát egyelőre csupán Zomborral lesz összekötve direktre.

— A kath. legényegylet szabad lyceuma. Karácsony másnapján a kath. legényegyletben *Ruppert* Antal tanár az állatvédelemről igen kedves és gyakorlati módon tartott előadást. Utána *Szalai* Károly arról beszélt, hogy a szocialis kérdés megoldása csakis vallási alapon volna lehetséges. December 30-án a szabad lyceumi műsor a következő: 1. Tetemrehívás. Szavalja *Pukli* József. 2. A lyrai költészetről. Értekezik *dr. Boróczy* László. 3. Az ezüst falyogtendája. Szavalja *Patics* Károly. 4. Az alkoholizmusról. Értekezik *dr. Dombi* Márk tanár. 5. Monolog.

— Hírlapok elárverezése. A polgári olvasó egyesületben folyó hó 30-án d. u. 4 óraker az összes hírlapok, élc- és szépirodalmi lapok elárvereztetnek.

— Képviselőből törvényszéki bíró. *Polczner* Jenő neve valamikor, de nem is régen, fogalom volt a szomszédos Szegeden. Rendíthetetlen harcosa volt a függetlenségi eszmenek, ő alakította a függetlenségi pártot Szegeden és sok évig képviselte a város egyik kerületét. A hivatalos lap közli, hogy a király *Polczner* az igazságügyminiszter előterjesztésére a szegedi kir. törvényszékhez bírónak nevezte ki.

— Tanoncsiskolai bizottság. A kereskedő- és iparostanoncsiskolai bizottság tagjává az 1907., 1908. és 1909. évekre előfelkialtással *Vojnits* Dániel, *Lerner* Antal, *Reich* Vilmos, *Schnitzer* Ferenc, *Mérci* Lőrinc, *Geiringer* Miksa, *Reiter* Jakab, *Michitsch* István, *dr. Bruck* Samu, *Mikolits* Ignác, *Manhold* Gyula, *Reich* Vidor, *Dely* Géza, *Wagenblatt* József, *Schön* Antal, *Nánay* Lajos, *Jorgovits* Szvetozár, *Czérnai* Imre, *Gebhardt* Dezsó, *Szabó* Sándor és ifj. *Utry* Pál választattak meg.

N y i l t t e r.*)

Válasz *Fehér András*nak a »B. F. U.« f. évi 51. számában megjelent nyilatkozatára.

Csodálkozással olvastuk közleményét, melyet ridegen visszautasítunk, mert jelzett kölcsönének visszafizetése előtt figyelmeztettük, hogy legelőszörbben cselekednék, ha kölcsönét egyelőre felmondaná s így kamatvesztéséget nem szenvedne.

Válótlan azon állítás, mintha a törlési engedélyért 6 koronát szedtünk volna, mivel ezért csupán 2 korona lett fizetve s az 5 korona bélyegben a törlési engedélyre felragasztott.

Hogy *Fehér András* ur az országszerte szokásos felévi felmondási kamat megfizetését nem fájjalja, eléggé világosan bizonyítja már azon körülmény is, hogy a napokban ismét megjelent intézetünkben s egy újabb jelzáló kölcsön engedélyezését kérelmezte, annál jobban növeli tehát csodálkozásunkat, hogy dacára annak, hogy újabb összeköttetésbe öhaját velünk lépni, mégis hírlapi nyilatkozatra szánta magát.

Megvagyunk győződve, hogy *Fehér András* urnak sem oka, sem kedve nem volt ezen nyilatkozat közzétételére, hanem csakis rosszakaratu rábeszélés által lett megtesztve, hogy ellenünk a közvéleményt felültesse.

Végül még megjegyeznünk kívánjuk, hogy fentieket az igazság érdekében hozzuk a nyilvánosságra s tovább *Fehér András* urnak háta mögött álló lovagokkal polemiaiban nem bocsájtunk.

Baja, 1906. december 26.

A bajavidéki takarékpénztár r. t. Igazgatósa.

Kitünően megvéd a

MATTONI FÉLE

GISSHÜBLER

természetes égvényes

SAVANYÚVIZ

A diuó egésztése

GISSHÜBLER

sokféle infectious bajtól; a pusztá gránitsziklából fakad.

Több epidémiánál fényesen bevált.

*) Az e rovatonban közöltekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

KÖZGAZDASÁG.

A vasutak fejlesztése

Kossuth Ferenc leirata.

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter a gazdasági egyesületekhez és kereskedelmi kamarához a következő rendeletet adta ki:

A vasúti politika céltudatos irányítása és a vasúti hálózat tervszerű továbbfejlesztése érdekében a kormány figyelmének a közvetlen megoldandó feladatokon túlmenőleg a távolabbi jövő kérdéseire

is ki kell terjeszkednie a végből, hogy ezek jó előre megfontolhatók és kellően elkészíthetők legyenek.

A vasuti hálózatnak helyes irányban való továbbfejlesztése tehát megkívánja, hogy előzetes tanulmányok alapján országos hálózati terv állapítsák meg és figyelemmel az egyes vonalak fontosságára és sürgőségére, építési program dolgoztassák ki.

Ezen elv nemcsak az általános közforgalmi és közgazdasági jelentőséggel bíró fővasuti, hanem az egyes vidékek forgalmi és közgazdasági igényeinek kielégítését célzó jelentékenyebb helyi érdekű vasuti hálózatra vonatkozólag is érvényesül, mert bár az utóbb említett vasutaknak legnagyobb részt a magánvállalkozás feladatává tett létesítése leginkább az illető vidék érdekességének kezdeményezésétől függ, mind amellet kívánatos és szükséges mégis, hogy a magánvállalkozásnak e téren való irányítására a kormány a forgalmi és közgazdasági szempontokból első sorban jelentőséggel bíró helyi érdekű vasutak létesítésének előmozdítása érdekében megfelelő befolyást gyakoroljon.

A fenti szempontoktól indítva, tervbe vettem — egyebek között — a közelebbi jövőben létesítendő jelentékenyebb helyi érdekű vasutak építési programjának megállapítását is.

Ezen program egybeállításánál — tekintettel hazánk túlnyomólag mezőgazdasági jellegére — különös gondot szándékozom fordítani arra, hogy az említett gazdasági érdekek a szükségeshez képest kielégítést nyerjenek, illetve, hogy azon helyi érdekű vasutavonalak, melyeknek mielőbbi kiépítése közgazdasági szempontokból különösen indokolt és kívánatos, a kiegészítendő programba felvéessenek.

Eppen ezen körülményre való figyelemmel s miután a gazdasági érdekek szempontjából indokolt vasuti összeköttetések megjelölésére az egyesületet különösen hivatottnak tartom, a helyi érdekű vasuti hálózat továbbfejlesztési programjának összeállításánál, ismerni óhajtom az egyesület véleményét is.

Erre való tekintettel felkérem az egyesületet, hogy e részben teendő tanulmányai alapján, két hónap leforgása alatt sziveskedjék hozzám javaslatot tenni arra nézve, hogy a működési körébe tartozó vármegye területén mely helyi érdekű vasutavonalak volnának azok, melyeknek mielőbbi létesítése az illető vidék közgazdasági és forgalmi igényei szempontjából különösen kívánatos és indokolt.

Budapest, 1906. december 15.

Kossuth.

sítási végrehajtás útján lefoglalt és 800 kor-ra becsült következő ingóságok, u. m.: 1 cséplőgép nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a bajai kir. járásbíróóság 1906. évi V. 1124/1. számú végzése folytán, 354 kor. 31 f. tőkekövetelés, ennek 1906. évi szeptember hó 15. napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 71 K 55 f.-ben biróilag már megállapított költségek erejéig Baján, végrehajtást szenvedett gépjavitó telepház leendő megtartására 1907. évi január hó 4-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108 §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igénylők, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az előtervezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. § értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Kelt Baján, 1906. évi december hó 13. napján.

Horánszky László,
kir. bir. végrehajtó.

A legjobb magvakat
A legnemesebb fákat
A legszebb virágokat
A legdivatosabb
csokrok- és koszorúkat

friss élővirágokból
a legjobb minőség
szavatolása mellett szállít

Mühle Vilmos
cs. és kir. udvari szállító
mag- és virágkereskedése

— TEMESVÁROTT. —

Nagy képes főárjegyzék ingyen.

Fontos lótulajdonosoknak!

A

Thanhofer
állatorvos által készített
balzsam,

lovak kólika-baja ellen, mely évek hosszú sora óta a göröcsök minden neme, felfuódás és egyéb bajok ellen, ezer esetben valóban csodahatással használtatott, minden lótulajdonosnak a leghatásosabban ajánlható. — Aki e balzsamot a használati utasításhoz híven használja lovánál, feltétlen hatásra számíthat. — Egy üveg, használati utasítással 80 fillérbe kerül. Négy üvegnek kevesebbet nem szállítok. — Kapható az összeg előleges beküldése mellett,

THANHOFER
állatorvosnál
Mahrenbergben, a Dráva mellett
6. szám.

SAKVVÉLEMÉNYEK
az
ESTERHÁZY COGNACRÓL:

A m. kir. műegyetem borászati laboratóriuma által hivatalosan megvizsgált és általunk tudomásul vett vizsgálatok alapján az

Esterházy cognacot

betegeinknél alkalmaztuk és azt sikeresen használva mint kitűnő minőségűt és a francia cognacokkal vetekedőket a legjobban ajánlhatjuk.

Dr. Tauffer Vilmos egyetemi tanár.
Dr. Stiller Bertalan egyetemi tanár.
Dr. Réczey Imre egyetemi tanár.
Dr. Fertik Ottó egyetemi tanár.

Dr. Kétyl Károly egyetemi tanár.
Dr. Angyán Béla egyetemi tanár.
Dr. Poór Imre kir. tanácsos, egy. tanár.
Dr. Báron Jónás egyetemi tanár.

Az „Esterházy cognac“
minden előkelő fűszer- és csemegekereskedésben kapható.

HONIPAR. Miért visel ma Budapesten minden ember magyará **CELLULOID** gallért és kézelőt?

TÖRV. VÉDVE.

- Mert ezáltal sok pénzt takarít meg. _____
- Mert nem kell gallérját, kézelőjét mosatni. _____
- Mert egyszerű nedves letöréssel egyedül tisztítható. _____
- Mert nem rojtosodik, nem törik. _____
- Mert a vászon galléroktól még szakértő sem különböztetheti meg. _____

Ne tévesszük össze e gyártmányt a silány kautsuk gallérral!

Gallér darabja . . . . . 80 fill.
Kézelő párja . . . . . 80 100 és 120 fill.

Vidéki megrendelések utánvétellel teljesíttetnek.

Kapható:
Fischer Béla divatáru-üzletében Baján.
Gyár és főraktár: Bergl D. Dezső, Budapest, VI. Szondy-utca 46. szám.

762/1906. vhtói szám.

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szabadkai kir. törvényszéknek 1906. évi 15506. számú végzése következtében, Dr. Klénán György ügyvéd által képviselt Drescher Gyula javára, Zsivkovics Hugó ellen 354 K 31 fill. s jár. erejéig 1906. évi szeptember hó 5-én foganatosított bizto-

HÜTTL TIVADAR
BUDAPEST

CS. és kir. udv. SZÁLLÍTÓ BUDAPEST PÖRCZELLÁN-SZÁLLÍTÓ BUDAPEST PÖRCZELLÁN-SZÁLLÍTÓ BUDAPEST

SAJÁT PÖRCZELLÁN-GYÁRA BUDAPESTEN ALAPÍTTATOTT 1854. ÉVBEN NAGYKERESKEDŐ V., DOROTTYA-U. 14.

Étekező-, teás-, kávé-, mosó-, üvegkész-letek stb. Háztartási cikkek, Kolongyék.

KÉPES ÁRJEGYZÉK KIVÁNTATRA BÉRMENTVE

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp.,

a Horgony-Pain-Expeller
pótleka

egy régióknak bizonyított háziaszer, mely már több mint 37 év óta legjobb fájdalom-csillapító szernek bizonyított készvénynek, csúszlál és meghűlések, bedörzsölés-keppen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K1.40 és K2.— és úgyszólván minden gyógyszerboltban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest. Dr. Richter gyógyszerüzere az „Arany oroszlánhoz“ Prágában.

Elisabethstrasse 5 neu.
Mindennapi székélés.

VILÁGSZERTE HIRES A BORSZÉKI GYÓGY-BORVIZ.

A „FÖKUT“ vize legkellemebbé italt, legzsenávdusabb üdítő ásványviz, ugy magában, mint borral és gyümölcs szörpökkel vegyítve.

A „KOSSUTH-KUT“ vize kitűnő összetételű alkalikus vasas savanyúviz, gazdag vas és mésztartalmánál fogva igen jó hatással van a vérszegénység minden neménél, továbbá az angolkór és görvélykórnál.

A „BOLDIZSAR-KUTI“ gyógy-borviz nem csak kiválóan üdítő élvezeti víz, de kitűnő sikerrel használtatik a vese-, húgyhólyag-, köszvény bántalmak ellen, a légző- és emésztőszervek hurutainál, vizeleti nehézségeknél megakadályozza húgyhomok lerakódását.

NAGY LITHIUM TARTALMU. HUGYHJAITÓ HATÁSÚ. SZÉNSAVDUS. CSIRAMENTES.

Utolsó vasuti állomás Déda. Posta, távirat és telefon helyben. Kapható minden nagyobb fűszer- és csemege üzletben és vendéglőben

A borszéki gyógyborviz főraktára Baja és vidéke részére **STAMPFL JENŐ** négnél Ugyszintén minden bel- és külföldi ásványvizek legelőnyösebb árakon kaphatók. Telefon 81. szám.

BUDAPESTEN

AZ EGYETLEN

FÜGGETLEN

ELLENZÉKI

nagy napilap

„AZ ÚJSÁG”

Előfizetési ára:

Egész évre	28 K — fill.
Fél évre	14 K — fill.
Negyedévre	7 K — fill.
Egy hónapra	2 K 40 fill.

December hó első felében **Az Újság** minden előfizetője ingyen és bérmentve megkapja **Az Újság gyönyörű album naptár** ajándékát színes mű mellékletekkel.

Megrendelési cím: **Az Újság** kiadóhivatala Budapest, VII., Rákóczi-ut 54.

Alapított 1846-ban.

KÖNYV- ZENEMŰ- PAPIR- IRÓ-
és
RAJZSZERRAKTÁR.

Az 1900. évi iparkéltáson

aranyéremmel kitüntetve.

KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZET.
DISZKÖNYVKÖTÉSÉT.
A „BAJAI HIRLAP” kiadóhivatala.

KOLLÁR A. BAJA,

Báró Eötvös-utca 5. sz. a.

Könyvkereskedésemben

nagy raktár a legújabb irodalmi termékek-,
disművek-, ifjúsági iratok-, képes
könyvek-, imakönyvek-, minden-
nemű tan- és segédkönyvek-, térké-
pek-, földgömbök és zeneművekből.

Irodai levél- és rajzpapírok,
író- és rajzszerkek, vonalzott
üzleti könyvek nagy választékban a legjutányosabb ára-
kon beszerezhetők.

Bármely bel- és külföldi hir-
lapokra és folyóiratokra elő-
fizetések az eredeti áron
elfogadtnak.

Hirdetések a BAJAI HIRLAP-ba
mérsékelt áron vétetnek fel.

Diszkönyv- kötészetem

Disművek, Folyóiratok,
mindennemű könyvek
egyszerű és diszes bekötésére,
továbbá
képkeretek, (Passepartous)
íróaljzatok, stb.
előállítására van berendezve.

KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZETEM

modern berendezéssel izlésessé állít elő
műveket, folyóiratokat, bál- és lakodalmi
meghívókat, eljegyzési kártyákat, név-
jegyeket, számlákat, levélpapírokat,
levélborítékokat, körleveleket,
gyászjelentéseket, árjegyzéke-
ket, falragaszokat, stb. fekete
és színes nyomással.

Nagy raktár községi, köz-
igazgatási, ügyvédi és egyházi
nyomtatványokból.

Bármilyen **könyvnyomdai**
munkák a legolcsóbb áron
vétetnek fel.